

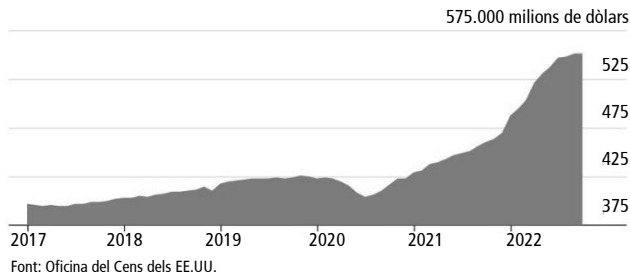
L'IMPULS XINÈS A LA GUERRA COMERCIAL ACLAPARA L'INTENT DE DEFENSA ARANZELÀRIA DELS EEUU

Abarrotaments d'inventaris

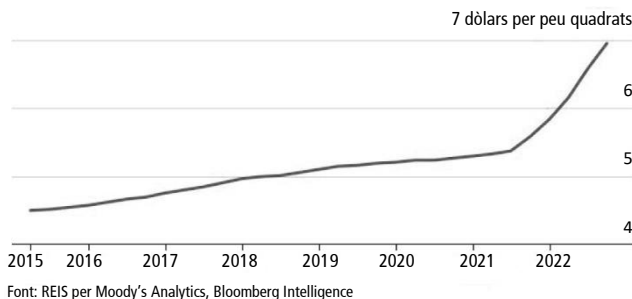
Al sobreencàrrec embogit que va seguir a la represa epilèptica de la circulació, que va reaccionar als colls d'ampolla creats produint una multiplicació del seu col·lapse havia de seguir-li l'abarroament en el punt final de totes les mercaderies atretes en excés durant el procés. Ara aquest abarroament multiplica els costos d'emmagatzematge i pressiona a la baixa el preu de les mercaderies de l'excés d'inventari que no troba comprador.

"Als Estats Units, les cadenes de botigues estan acumulant tantes existències que les marques, sobretot de roba i articles per la llar, han recorregut a publicar els seus productes en llocs web de revenda, organitzar vendes de mostres i fins i tot regalar articles als empleats. Les empreses també estan oferint grans descomptes (...), gairebé el 8% dels excedents d'existències a tot el món acabaran sent rebutjats, amb uns 163.000 milions de dòlars d'inventari rebutjats anualment." (Bloomberg, 10-11-2022). L'evolució de la situació fins a novembre de 2022 és la següent:

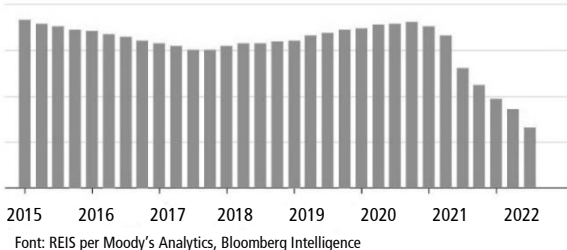
Existències al detall, sense automòbils



Cost del lloguer de magatzems als EEUU



Disponibilitat d'espai als magatzems de distribució dels EEUU



"Si la temporada de compres nadalenques de l'any passat es va caracteritzar per les prestatgeries buides de les botigues i la carrera per satisfer la demanda (...), a penes 12 mesos després han sorgit preocupacions molt diferents: la sobreabundància i l'enfonsament de les vendes." (...) "Simplement, ja no volen pagar per emmagatzemar-ho". (...), les comandes dels minoristes han baixat fins a un 30% respecte a l'any passat, però l'inventari ha pujat fins a un 50%, el que està "immobilitzant el seu efectiu i el seu crèdit". Alguns dels seus clients estan liquidant les seves existències amb pèrdues." (Bloomberg, 08-11-2022).

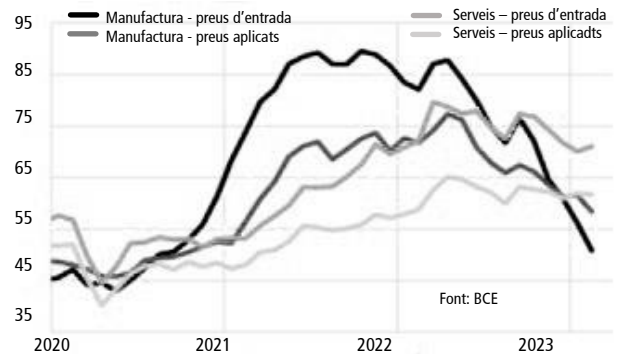
Guerra de preus en la distribució

La reducció de la demanda obliga a no pujar els preus tant com els costos per retenir o intentar guanyar quota de mercat: "El grup de dades IRI afirma que les llars estan tornant a prendre mesures com emportar-se l'esmorzar, comprar aliments a punt de caducar a preus rebaixats, reduir el consum d'alcohol i visitar diversos supermercats per aconseguir les ofertes més barates." (Expansión, 25-10-2022)

Un exemple de guerra de preus en la distribució, malgrat la pujada de preus derivada de la inflació, la trobem a l'Estat espanyol: "Carrefour va ser el grup que va obrir el foc al setembre amb 10 mesures lligades a l'estalvi –garantia de tenir la marca blanca més barata, 1.500 productes a menys de 2 euros, una subscripció digital amb un 15% de descompte. (...) [A Eroski] "Més de la meitat dels 1.000 productes tindran un preu per sota de 2 euros i més de 200 articles se situaran per sota d'1 euro"(...) Eroski vaticina un 2023 que "també serà calent a nivell de preus". Els seus costos es van incrementar al gener un 21,5% enfront del mateix mes de 2022, mentre que l'ascens dels seus preus va ser del 14,9%." (Expansión, 14-03-2023).

Els preus de cost i els preus de venda

En el gràfic es pot observar d'una manera més general el fenomen que apareix a Eroski més amunt. A la UE, els preus d'"entrada" (preus de cost) de la indústria i els serveis s'han situat des de finals de 2020 per sobre dels preus "aplicats" (de venda). Aquesta situació s'ha mantingut fins a finals de 2022 quan, amb descens més ràpid dels preus de cost, aquests s'han situat en el cas de la manufactura per sota dels costos de venda. En aquest últim tram s'han disparat els beneficis, fins que els preus de venda tornin a caure llastrats per la caiguda dels preus de cost i per la competència. En tot el tram intermedi el marge de benefici de les empreses s'ha vist seriosament afectat.



Preu de l'alimentació

L'índex global d'alimentació de la FAO també està disminuint en relació amb el seu pic màxim, tornant a nivells de finals del 2021 i amb tendència a seguir baixant.



L'escalada dels preus de l'alimentació també ha estat un dels resultats del bloqueig i represa de la circulació, amb un impacte important resultant de la pujada dels preus de l'energia i amb

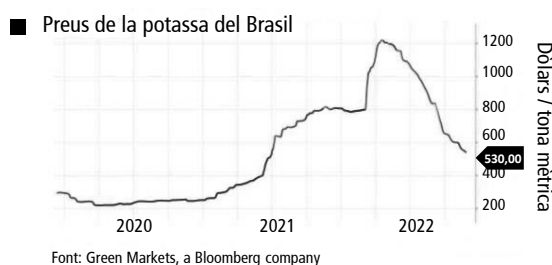
una component especulativa gens menyspreable associada sobretot a l'inici de la guerra a Ucraïna.

Cereals i fertilitzants

Amb el blat dels EEUU s'ha produït una situació molt il·lustrativa de l'anarquia de la producció mercantil i de com el sistema mercantil capitalista és incompatible amb la satisfacció de les necessitats humanes (veure requadre).

A conseqüència de la revalorització del dòlar, el blat estatunidenc s'ha encarat massa per comprar-lo des d'altres països, caient al mínim d'exportació en 50 anys. Quin efecte ha tingut això dins dels EEUU? Dins dels EEUU s'ha produït una sobreproducció relativa de blat que ha fet caure el mercat de futurs del blat al nivell més baix des de 2007.

Una altra situació irracional l'han protagonitzat els fertilitzants i el Brasil: "Brasil, que normalment depèn de les importacions de fertilitzants per al rendiment de les seves collites, està reexportant carregaments perquè no hi ha on emmagatzemar-los (...) un importador reexportarà 24.700 tones de fertilitzant DAP que havien arribat de Jordània, ara, el carregament s'enviarà a Turquia en els pròxims dies." (Reuters, 11-10-2022).



Des del punt de vista de la guerra comercial, Rússia ha aconseguit desplaçar a Ucraïna com a competidor, consolidant-se com el principal exportador de blat a nivell mundial, seguit de la UE, Austràlia, Canadà, els EEUU i, només llavors, Ucraïna.

Amb sobresalts cada vegada que cal renovar-lo, l'acord que permet a Ucraïna exportar cereals i altres cultius des de ports clau del Mar Negre significa igualment una reducció dràstica de la seva capacitat d'exportació: "Una cua de 105 vaixells esperava en aigües turques des del dilluns, i alguns portaven més d'un mes aturats (...) Més de 500 vaixells han salpat dels ports ucraïnesos del Mar Negre des que es va signar l'acord al juliol, transportant 12 milions de tones de cereals a l'estranger. (...) els retards, units als danys de les infraestructures ucraïneses, obliguen als agricultors locals a vendre a preus reduïts." (Bloomberg, 29-11-2022).

El dany general que suposa el conflicte militar pel capitalisme ucraïnès és evident: "L'any passat, l'economia es va contraure un 30% i la desocupació va arribar al 35%. Més del 75% de les companyies van parar o van reduir la producció." (Expansión, 27-03-2023). "Nibulon també transportava gra de 4.500 agricultors privats amb uns costos de transport de la granja al vaixell de tan sols 5 dòlars la tona. (...) Sense accés al Mar Negre i amb gran part del Dniéper vedat, els costos de transport han pujat a més de 150 dòlars per tona. (...) d'un rècord de 5,6 milions de tones en 2021, les exportacions de Nibulon van caure l'any passat a 1,8 milions." (Financial Times, 22-03-2023).

Una part del cereal aconsegueix sortir per via terrestre als estats veïns atès que, a l'inici de la guerra, la UE va retirar els aranzels a la importació des d'Ucraïna.

PUNT CARDINAL DEL PROGRAMA COMUNISTA: ELIMINAR L'ANARQUIA DE LA PRODUCCIÓ MERCANTIL

En les següents dues cites fonamentals del marxisme s'explica que mentre segueixi en peu la producció de mercaderies i la llei del valor, tots aquests desgavells i convulsions incontrolables són inevitables. "(...) **tota societat basada en la producció de mercaderies presenta la particularitat que en ella els productors han perdut el domini sobre les seves pròpies relacions socials.** Cadascú produeix per a si, amb els mitjans de producció que encerta a disposar i per les necessitats de l'intercanvi privat. Ningú sap quina quantitat d'articles de la mateixa classe es llancen al mercat ni quants d'aquests articles són necessaris en general: ningú sap si el seu producte individual respon a una demanda efectiva, ni si podrà cobrir les despeses, ni tan sols en general, si podrà vendre'.

Impera l'anarquia de la producció social. Però la producció de mercaderies, té, com tota forma de producció, les seves lleis característiques, inseparables, inherents a la mateixa; i aquestes lleis s'obren pas a despit de tota l'anarquia, en aquesta i a través d'aquesta. Prenen cos en l'única forma de coherència social que subsisteix: en l'intercanvi, i s'imposen als productors individuals sota la forma de les lleis imperatives de la competència. En un principi, aquests productors les ignoren, i és necessari que una llarga experiència se'ls vagi revelant a poc a poc. S'imposen doncs, sense els productors i en contra d'ells, com a lleis naturals cegues que presideixen aquesta forma de producció. **El producte impera sobre el productor.**" (Anti-Dühring, F. Engels, 1878)

Només quan acabem amb la producció mercantil podrà la humanitat procedir a l'organització planificada i conscient de la producció i de la distribució.

"En possessionar-se la societat dels mitjans de producció, cessa la producció de mercaderies, i amb ella l'imperi del producte sobre els productors. L'anarquia regnant en el si de la producció social deixa el lloc a una organització planificada i conscient. Cessa la lluita per l'existència individual. Amb això, en cert sentit, l'home se separa definitivament del regne animal, surt de les condicions animals d'existència i entra en unes condicions de vida veritablement humanes. Les condicions de vida que envolten l'home, i que fins ara el dominaven, passen, a partir d'aquest instant, sota el seu domini i el seu comandament, i l'home, en convertir-se en amo i senyor de les seves pròpies relacions socials es converteix per primera vegada en senyor conscient i efectiu de la naturalesa. Les lleis de la seva pròpia activitat social, que fins ara s'alçaven enfront l'home com a lleis naturals estranyes, que el sotmetien al seu imperi, són aplicades ara per ell amb ple coneixement de causa i, per tant, dominades per ell, sotmeses al seu poder. La pròpia organització social dels homes, que fins aquí se li enfrontava imposada per la naturalesa i la història, és, a partir d'ara, obra lliure seva. Els poders objectius i estranys que fins ara venien imperant en la història, es col·loquen sota el domini de l'home mateix. Només des de llavors, aquest comença a traçar-se la seva història amb plena consciència del que fa. I, només des de llavors, les causes socials, posades en moviment per ell, comencen a produir predominantment i cada vegada en major mesura els efectes desitjats. És el salt de la humanitat del regne de la necessitat al regne de la llibertat." (Anti-Dühring, F. Engels, 1878).

El resultat és una inundació de productes ucraïnesos que enfonsa els preus i abarrota els magatzems, posant al descobert les dificultats d'una possible integració d'Ucraïna a la UE: *"Polònia, Romania, Eslovàquia, Hongria i Bulgària s'han mobilitzat per exigir a la Comissió Europea fons i altres eines per pal·liar els "efectes negatius" de l'augment de les importacions de productes agrícoles ucraïnesos en els seus mercats o que restableixi els aranzels. (...) Les importacions de gra ucraïnès van augmentar en el cas de Polònia d'unes 100.000 tones a l'any de mitjana a més de dos milions de tones el 2022 (...) A Bulgària, on en els últims dies els agricultors han intentat bloquejar la duana amb Romania en una onada de protestes, van passar de les 361 tones importades d'Ucraïna a més de 16.700."* (El País, 06-04-2023).

Empreses occidentals com Cargill i Viterra estan deixant també els seus negocis a Rússia pel que fa a la distribució de cereals de la qual controlaven un volum relativament reduït (un 14% aprox.). No obstant, això no té més resultat que un major control de l'Estat rus i les seves empreses satèl·lits sobre l'exportació i, amb ella, els ingressos dels cereals russos.

L'intent d'ofegar i aïllar a l'imperialisme rus

Hem vist abans que, en quant al petroli rus, l'imperialisme occidental ha aconseguit imposar un cert descompte o rebaixa de preu però que no ha aconseguit eliminar els ingressos i, per contra, ha abocat a alguns dels seus suposats aliats (Aràbia Saudita) ha adoptar una estratègia convergent amb Rússia.

Acabem de veure que, en el pla dels cereals, l'imperialisme rus ha tingut més aviat una situació avantatjosa, eliminant a un competidor i mantenint la relació comercial amb el conjunt de països importadors de cereals.

Per altra banda, *"són només uns 40 els països que apliquen sancions contra Rússia"* (El País, 20-02-2023) i *"només el 9% de les empreses occidentals ha desinvertit a Rússia des de la guerra. Entre les companyies que opten per quedar-se, dos de cada cinc són alemanyes."* (La Vanguardia, 21-01-2023).

De totes maneres, *"El substancial increment del dèficit de Rússia el mes de gener, que representa el 60% del desequilibri negatiu de 2,925 bilions de rubles (38.330 milions d'euros) pressupostat per tot l'any, reflecteix una caiguda del 35% dels ingressos i un increment del 59% de les despeses, segons recull Europa Press."* (Expansión, 07-02-2023).

Tot i el dany efectivament infligit a l'economia russa per la guerra i les sancions, aquesta economia resisteix sobre la base del comentat anteriorment i d'un increment en el comerç bilateral especialment amb la Xina: *"El comerç bilateral entre els dos països va assolir la xifra rècord de 190.000 milions de dòlars el 2022 (...) L'any passat, les importacions xineses d'energia russa –que representen més del 40% dels ingressos del Kremlin– van passar de 52.800 a 81.300 milions de dòlars. Rússia va ser el segon proveïdor de petroli i carbó de la Xina, segons el Centre de Política Energètica Global (CPEG) de la Universitat de Columbia. Al gener, Rússia va superar a Qatar, Turkmenistan i Austràlia i es va convertir en el major proveïdor de gas natural de la Xina, amb un subministrament de 2.700 milions de metres cúbics aquell mes, segons dades de les duanes xineses. (...) Moscou va importar maquinària elèctrica i peces de la Xina per valor de 4.800 milions de dòlars l'any passat."* (Expansión, 22-03-2023). I mentre que el president de la Xina rep a tothom sense moure's de casa, sí que es desplaça per reunir-se amb el president rus.

Tampoc a la reunió de febrer del G-20 (a l'Índia) van aconseguir els europeus i estatunidencs que s'aprovés una

declaració ni tan sols en els termes de la de novembre (Bali). El propi amfitrió va bloquejar que es parlés de sancions i ni tan sols s'utilitzés el terme "guerra". EEUU va haver de coordinar les sancions addicionals amb la resta de països del G-7 en una trobada virtual a part.

L'estratègia occidental d'aïllar a Rússia segueix doncs sense donar els resultats esperats i, per contra, està permetent un aglutinament creixent entorn de la Xina i Rússia.

Competició pels materials de les bateries

Per ara els preus de les bateries de liti continuen sent massa alts, no per falta de liti, sinó pel temps requerit per posar en marxa les noves explotacions que proporcionin oferta suficient: *"L'empresa preveu que els preus continuïn pujant fins a 152 dòlars per KW/h l'any vinent. El 2010, els preus van assolir de mitjana els 1.160 dòlars per KW/h. La indústria automobilística considera des de fa temps que el preu de 100 dòlars per KW/h de les bateries és el punt en el qual els cotxes elèctrics seran competitius enfront dels vehicles amb motor de combustió. (...) No obstant això, els preus del liti s'han multiplicat per deu des de principis de 2021 i els del níquel han pujat un 75%, mentre que els del cobalt han superat en més del doble la seva mitjana de 2020 aquest any. (...) L'encariment de les bateries hauria estat encara major si les empreses automobilístiques i els fabricants de cel·les del mercat xinès no haguessin optat per bateries més barates de liti-ferro-fosfat (LFP), que no utilitzen cobalt ni níquel, però tenen menor autonomia. (...) A la Xina costen de mitjana 127 dòlars per KW/h, mentre que als Estats Units i Europa són un 24% i un 33% més cares, respectivament."* (Expansión, 08-12-2022).

L'escassetat relativa d'aquests minerals (i en particular del liti) que produeix l'augment del seu preu, empeny a fabricants d'automòbils com Tesla, Mercedes-Benz, GM, BYD a començar a invertir en mineria i processament directament.

"L'Agència Internacional de l'Energia preveu que l'augment de la demanda de bateries per a VE requerirà 50 nous projectes de liti, 60 mines de níquel i 17 complexos de cobalt pel 2030, un repte enorme per una indústria que sol trigar 15 anys o més en desenvolupar un projecte. (...) Les empreses xineses del sector porten temps aplicant aquesta estratègia. BYD, el major productor de VE del món, ha intentat assegurar-se l'accés a mines de liti a l'Àfrica i Xile. El major fabricant de bateries del món, CATL, va acordar el mes passat comprar una participació pròxima al 25% en el productor de cobalt CMOC per uns 3.700 milions de dòlars (3.585 milions d'euros)." (Expansión, 16-11-2022).

CATL ha signat també al gener un acord amb Bolívia amb el qual *"invertirà uns 10.000 milions d'euros en l'extracció directa del liti a Uyuni (...) CATL –proveïdora de Tesla i Volkswagen– ha signat un conveni inicial per la fabricació de carbonat de liti, un element essencial per l'última generació de bateries. Fent servir una nova tecnologia d'extracció, es pretén produir 40.000 tones de carbonat l'any 2025. Als preus actuals, això suposaria un ingrés de 3.000 milions d'euros. Es calcula que Bolívia té 21 milions de tones de reserves de liti, una autèntica mina d'or blanc."* (La Vanguardia, 19-03-2023).

Les lamentacions dels congressistes com el de Texas que declarava: *"Fa massa temps que ignorem el nostre propi pati del darrere"* no canviaran el fet material del replegament dels EEUU i el desenvolupament de la interconnexió dels seus antics patis del darrere amb els nous centres de gravetat del capitalisme mundial.

Si al desembre de 2022 es parlava d'una multiplicació del

preu del liti i del cobalt, la realitat és que la contracció de la demanda (pels alts preus) i la successiva posada en marxa de noves explotacions mineres i de processament generaran una sobreproducció (tan relativa com l'actual escassetat) que acabarà tirant a la baixa els preus de tots aquests metalls:

"En els últims tres mesos, els preus del liti a la Xina s'han desplomat gairebé un terç, després de la caiguda de la demanda d'aquest component clau de les bateries en el major mercat mundial de vehicles elèctrics. (...) Tot i així, els preus del liti a la Xina segueixen sent vuit vegades superiors als de fa dos anys i encara han de caure molt més abans d'apropar-se al cost de producció fins i tot en les mines més cares. (...) No obstant, segons Fastmarkets, el liti destinat als EEUU i Europa ha caigut molt menys, només un 10% fins als 70.500 dòlars per tona en el mateix període." (Expansión, 23-02-2023).

"La producció mundial de cobalt va augmentar un 23%, o 35.000 tones, el 2022 (...). L'augment de l'oferta va superar en més del doble al de la demanda, el que va provocar l'enfonsament dels preus. (...) El cobalt és un subproducte de les mines de coure o níquel, els preus del qual s'han mantingut relativament forts, el que significa que el subministrament no es redueix fàcilment encara que baixin els preus del cobalt. (...) la mineria informal a petita escala, que representa entre el 15% i el 30% de la producció de la RDC, ja s'ha reduït (...) Els preus del cobalt podrien baixar encara més si es permet a Tenke Fungurume, la segona mina de cobalt del món propietat de la xinesa CMOC, reprendre les exportacions des de la RDC (...) L'augment previst de la quota xinesa en l'extracció mundial de cobalt es deu en gran mesura a l'inici de la producció aquest any de la mina de coure-cobalt de Kisanfu, propietat de CMOC, a la RDC." (Expansión, 14-03-2023).

Segons la "U.S. Geological Survey and Benchmark Minerals Intelligence", la Xina controla el 70% de l'extracció de "terres rares" i de grafit. El níquel, cobalt, liti i manganès estan en mans de països com Austràlia, el Brasil, Indonèsia, Sudàfrica, Xile, República Democràtica del Congo, Turquia i altres. Però en quant al processament químic la Xina controla el 72% del processament del níquel, el 75% del cobalt, 100% del grafit, 58% del liti, 93% del manganès i el 94% de les terres rares. En el pla de la producció de components, controla el 74% de la producció de càtodes i el 92% producció d'ànodes, amb el 76% de la producció de bateries d'ions de liti.

La Inflation Reduction Act i les seves limitacions

Davant aquesta situació de predomini gairebé complet, els competidors intenten no ensopegar els uns amb els altres per poder competir: *"La Unió Europea i els EEUU s'acosten a un acord sobre minerals crítics que donarà accés a les empreses de la UE a algunes de les enormes subvencions ecològiques ofertes a la Llei de Reducció de la Inflació del President Joe Biden. L'acord serà probablement similar al que els EE.UU. va signar amb el Japó aquesta setmana, que també incloïa el compromís de no imposar restriccions ni drets d'exportació al cobalt, grafit, liti, manganès i níquel que s'utilitzen en les bateries dels cotxes elèctrics."* (Bloomberg, 29-03-2023).

Però que intentin no ensopegar no significa que no ensopeguin, ni tampoc que ho puguin evitar perquè són competidors entre ells també i perquè l'anarquia de la producció mercantil imposa aquestes ensopegades.

El que havia de ser el megapressupost d'inversió del govern dels EEUU i que va ser substancialment reduït pel bloqueig d'un senador demòcrata, es va convertir en l'"Inflation Reduction Act". Aparentment dirigida contra la Xina i Rússia, va provocar

el rebuig immediat de la UE, Corea del Sud i moltes empreses estatunidenques.

En un primer moment, ha servit de plataforma perquè governadors demòcrates i republicans iniciessin una gira per captar inversions d'empreses estrangeres: *"Delegacions de Michigan, Geòrgia, Ohio i altres estats han recorregut Europa per explicar els detalls de les subvencions que ofereix la Llei (...) Des de l'aprovació de la IRA s'ha anunciat almenys l'obertura de vint plantes de fabricació d'energia neta als Estats Units, segons l'American Clean Power Association. Més de la meitat són d'empreses estrangeres."* (Expansión, 25-01-2023).

Aquesta ofensiva ha obligat a la UE a prometre igualar el punt per evitar que la inversió es desplaci fora cap als EEUU:

"Brussel·les facilitarà als Estats membres de la UE equiparar les subvencions a les ofertes pels Estats Units en un esforç per evitar que les empreses europees de sectors crucials traslladin les seves operacions fora del bloc. (...) La UE ajudarà els Estats membres a igualar les subvencions ofertes pels EEUU o qualsevol altre tercer país sota determinades condicions." (Financial Times, 09-03-2023).

A nivell immediat, no sembla que la UE pugui contenir l'hemorràgia: *"Executius de Solvay, Merck i Dow han advertit que la Llei europea d'Indústria Neta Zero, anunciada la setmana passada, no serà suficient per competir amb els 369.000 milions de dòlars d'incentius fiscals i subvencions ecològiques que ofereix els EEUU gràcies a la Llei de Reducció de la Inflació (...) Des de l'aprovació l'any passat de la IRA, els EEUU han rebut més de 90.000 milions de dòlars en inversions ecològiques. (...) Volkswagen, BMW i Enel figuren entre les grans empreses europees que revisaran els seus plans d'inversió en el bloc com a conseqüència de la Llei estatunidenca."* (Expansión, 22-03-2023).

Però l'aplicació real i efectiva de la IRA es troba amb dos seriosos obstacles.

El primer és la determinació del compliment dels criteris de la Llei per rebre el crèdit fiscal que es rep *"si almenys la meitat dels components de la bateria es fabriquen a Amèrica del Nord i (...) el 40% dels minerals crítics d'una bateria de vehicle elèctric elegible – un mínim que augmentarà gradualment fins al 80% en 2027 – han d'extreure's o processar-se en països que tinguin un acord de lliure comerç amb els Estats Units. (...) Però, ¿determinar si un d'aquests enemics – una entitat estrangera preocupant, en termes de la IRA – té control o influència sobre una empresa que extreu o processa minerals crítics? Això és complex."* (Bloomberg, 24-03-2023).

El segon és l'impost mínim del 15% acordat a nivell mundial per les multinacionals. L'avantatge del pla dels EEUU respecte al de la UE és que es basa en avantatges fiscals en lloc de subvencions, però... *"La preocupació radica en què els crèdits fiscals estatunidencs podrien reduir la quota tributària d'una empresa als EEUU per sota del 15% acordat a nivell mundial, exposant a les multinacionals que inverteixen als EEUU a ser gravades per jurisdiccions estrangeres com a part d'un mecanisme d'"impost complementari" per augmentar la càrrega tributària al 15%. (...) el que suposaria una transferència "massiva" de dòlars fiscals estatunidencs a l'estranger."* (Financial Times, 06-03-2023).

La inversió creuada entre empreses europees i estatunidenques promet també els més variats conflictes de jurisdicció com el recent requeriment per part dels EEUU a l'Estat espanyol d'abstenir-se de frenar l'execució d'un laude en matèria de subvencions per energia renovable.

Competició pels semiconductors

Els EEUU, amb l'ajuda dels Països Baixos i el Japó, estreny el cercol de sancions contra la Xina per limitar-li l'accés a equips essencials per la fabricació de xips més avançats utilitzats en computació quàntica, xarxes sense fils avançades i intel·ligència artificial: *"el Japó ha anunciat que ampliarà las restriccions a l'exportació de 23 tipus de tecnologia punta per la fabricació de xips, (...) que abasten la neteja, la deposició, el recuit, la litografia, el gravat i les proves."* (Bloomberg, 31-03-2023). També els Països Baixos han aprovat restriccions d'exportació a la Xina: *"Les restriccions afecten a la Deep Ultraviolet Lithography (DUV) d'ASML, que serveix pels semiconductors avançats, necessaris no només per a béns de consum (en els mòbils, la informàtica o la intel·ligència artificial), sinó també en la indústria militar."* (La Vanguardia, 10-03-2023).

Aquestes restriccions tenen l'efecte dialèctic de forçar el desenvolupament independent d'aquestes tecnologies per part de la Xina i, encara que poden alentir el seu accés a elles, no ho poden impedir a llarg termini: *"la Xina s'ha compromès a invertir 1.900 milions de dòlars més en el major fabricant de xips de memòria del país."* (Bloomberg, 02-03-2023).

En paral·lel, *"la Xina va interposar un recurs davant l'Organització Mundial del Comerç per intentar anul·lar els controls a l'exportació imposats pels Estats Units, que pretenen limitar la capacitat del país asiàtic per desenvolupar una indústria nacional de semiconductors i equipar les seves forces armades."* (Bloomberg, 12-12-2022).

De fet, l'OMC ha fallat ja en contra dels aranzels sobre l'acer i alumini imposats pels EEUU el 2018 precisament descartant les al·legacions de "seguretat nacional": *"El panell de l'OMC va dir que les reclamacions de seguretat nacional dels EEUU "no estan justificades" perquè no van ser "preses en temps de guerra o una altra emergència en les relacions internacionals."* (Bloomberg, 09-12-2022).

"Els EEUU "van rebutjar enèrgicament la interpretació errònia i les conclusions" de l'informe i no eliminarà els seus aranzels com a resultat de les resolucions, (...) els EEUU poden vetar-la de fet presentant un recurs en qualsevol moment dels pròxims 60 dies. Les apel·lacions de l'OMC no poden ser escoltades actualment, perquè els Estats Units van paralitzar l'òrgan d'apel·lació el 2019." (Bloomberg, 09-12-2022).

"L'Organització Mundial del Comerç "està caminant sobre un gel molt, molt prim" en dictaminar que els Estats Units va violar les regles comercials amb els aranzels a l'acer i a l'alumini de l'era Trump, va dir la representant comercial Katherine Tai, i va agregar que el dictamen "desafia la integritat del sistema." (Bloomberg, 19-12-2022).

Efectivament, els EEUU poden ignorar el resultat del dictamen emès per l'OMC, recórrer-lo davant un òrgan paralitzat i amenaçar veladament a l'OMC de desafiar la integritat del sistema. Però el fonamental és veure que l'ex primera potència mundial no controla ja els òrgans creats per materialitzar la seva dominació sobre la resta del món i que no és l'OMC que desafia la integritat del sistema sinó l'hegemonia dels EEUU dins del sistema el que s'està desintegrant.

La fantasia dels EEUU és utilitzar aquest temps guanyat amb l'alentiment imposat a la Xina per recuperar la seva capacitat de producció en aquest camp. Es troben aquí una altra vegada amb dos obstacles, que es podrien sintetitzar en un: la DIVISIÓ INTERNACIONAL DEL TREBALL.

D'una banda, el capitalisme estatunidenc no reuneix les condicions de productivitat per desenvolupar de manera efectiva les noves plantes requerides en el temps i el cost requerits:

"A hores d'ara està clar que és poc probable que la Llei de Xips i Ciència – que inclou un dispendi de 52.000 milions de dòlars per la indústria de semiconductors – funcioni com es pretén. (...) Produir xips als Estats Units continua portant un 25% més de temps i costant gairebé un 50% més que fer-ho a Àsia." (Bloomberg, 28-03-2023).

Tampoc té la mà d'obra amb la formació requerida: *"podrien necessitar-se 300.000 treballadors qualificats més només per completar els projectes de fabricació estatunidencs en curs, per no parlar dels nous. (...) el nombre d'estudiants estatunidencs que cursen estudis superiors en aquest camp porta 30 anys estancat. (...) Les tensions es fan notar: Les noves plantes d'Intel Corp. i Taiwan Semiconductor Manufacturing Co. tenen dificultats per trobar treballadors qualificats."* (Bloomberg, 28-03-2023).

I els temps mateixos de construcció i posada en marxa de les noves plantes de xips són els més prolongats: 736 dies als EEUU, 701 dies a la Xina, 690 dies a Europa, 654 dies a Taiwan, 620 a Corea del Sud i 584 dies al Japó.

D'altra banda, si tant els EEUU com la Xina com la UE pretenen augmentar la seva quota de mercat en el pla dels semiconductors això haurà de ser a costa de la quota de mercat de Corea del Sud i de Taiwan que s'oposaran per tots els mitjans a cedir-la.

"El Parlament de Corea del Sud va aprovar el dijous un projecte de llei per impulsar la potent indústria de semiconductors del país concedint a les empreses desgravacions fiscals per estimular les inversions. La llei, coneguda com "Llei de xips coreans", augmentaria la desgravació fiscal del 8% actual al 15% per les grans empreses que inverteixin en instal·lacions de fabricació, mentre que per les petites i mitjanes empreses s'elevaria al 25%, enfront del 16% actual. (...) El govern sud-coreà ha afirmat que les noves restriccions no prohibiran les millores tecnològiques en les fàbriques dels seus fabricants de xips a la Xina, i ha afegit que està debatent l'assumpte amb els seus homòlegs estatunidencs." (Bloomberg, 30-03-2023).

"(...) ha iniciat la producció massiva de xips avançats de 3 nanòmetres al seu campus de Tainan, al sud de Taiwan. Amb això, TSMC segueix els passos de Samsung Electronics Co. en la producció d'una tecnologia que s'espera que controli la pròxima línia de dispositius d'avantguarda (...) El dijous, el president de TSMC, Mark Liu, va expressar la seva confiança en les perspectives a més llarg termini de la demanda de xips i va prometre construir futures generacions de xips de 2nm a les ciutats taiwaneses de Hsinchu i Taichung." (Bloomberg, 29-12-2022).

La muralla aranzelària que ofega les pròpies empreses dels EEUU

Un dels elements en què s'ha vist una clara continuïtat entre la fracció governant dels EEUU i la fracció anterior és en el manteniment dels aranzels als productes xinesos. Aquesta continuïtat ve imposada per les condicions materials que empenyen l'imperialisme estatunidenc a intentar detenir l'allau de mercaderies barates: aquelles mercaderies els baixos preus de les quals esfondraven les muralles de la Xina de les que parla el Manifest de 1848 i que ara viatgen en sentit contrari esfondrant les MURALLES ARANZELÀRIES dels antics colonialistes.

Però aquesta muralla aranzelària, a més de no aconseguir parar l'allau, suposa un perjudici per les pròpies empreses estatunidenques que han de comprar més car que els seus competidors els mateixos materials... xinesos.

“Les grans i petites empreses estatunidenques van tornar a pressionar l’Administració Biden perquè elimini els aranzels de l’era Trump sobre els productes xinesos. (...) Moltes petites empreses, que figuraven entre les gairebé 1.500 entitats que van enviar els seus comentaris, van afirmar que els aranzels havien incrementat els costos dels seus subministraments. (...) La Cambra de Comerç dels EEUU, el major grup de pressió empresarial i en general de la gestió del comerç, va mantenir la seva postura que els aranzels punitius i no selectius “soscaven la competitivitat dels EEUU i imposen dificultats econòmiques indegudes a les empreses, els treballadors i les famílies estatunidenques”. (...) El Consell de la Indústria de la Tecnologia de la Informació – entre els membres del qual es troben els principals fabricants de xips Intel Corp., Samsung Electronics Co. i Taiwan Semiconductor Manufacturing Co., així com Apple Inc. i Amazon.com Inc. – va afirmar que els aranzels no han aconseguit contrarestar les polítiques i pràctiques comercials deslleials del Govern xinès, i va demanar la seva completa derogació. La ITI, amb seu a Washington, va afirmar que, encara que al principi els aranzels pretenien igualar les condicions per les empreses estatunidenques, “no hi ha proves de que hagin complert els objectius declarats”. Per contra, “han causat un dany significatiu a la nostra indústria i han contribuït a l’augment dels costos”. (Bloomberg, 19-01-2023).

Predomini xinès en les patents

També la UE intenta oposar-se a l’aclapament per part de la Xina a la guerra comercial acudint a l’OMC.

“La Comissió Europea va decidir portar ahir davant l’Organització Mundial del Comerç (OMC) a la Xina per les disputes que manté amb Pequín per les restriccions comercials que ha aplicat contra Lituània i per impedir que les empreses europees puguin accedir a tribunals europeus per protegir i defensar les patents de tecnologia punta. (...) els propietaris de patents que acudeixen a un tribunal fora de la Xina poden patir multes diàries de fins a 130.000 euros.” (La Vanguardia, 08-12-2022).

El dret és la força per imposar-lo i la rebequeria de la UE a l’OMC no detindrà el procés d’absorció de tecnologies per part del capitalisme xinès. Per la seva banda, la Xina té el predomini gairebé complert en la realització de noves patents: “Segons dades de l’Oficina Mundial de la Propietat Intel·lectual (OMPI), la Xina va registrar 1,59 milions de sol·licituds de patents en el 2021, més de la meitat dels 3,4 milions que van ser presentades a tot el món aquell any. Segons les dades, anunciades a inicis de setmana, Estats Units torna a quedar relegat a un segon lloc presentant menys d’una tercera part de sol·licituds de patents (591.473) en relació amb la Xina. Els segueixen el Japó, Corea del Sud i l’Oficina Europea de Patents. A Europa es constata que Alemanya ha perdut dinamisme, amb un 3,9% menys de sol·licituds de patents presentades el 2021 respecte a l’any anterior. (...) a escala global, la xifra de sol·licituds de patents va aconseguir un rècord històric, amb 16,5 milions el 2021, un 4,2% més.” (La Vanguardia, 25-11-2022).

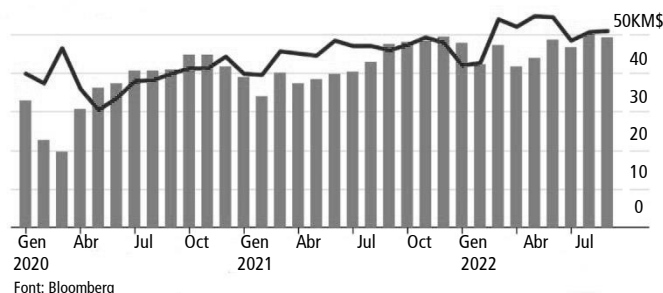
Tractats comercials: CPTPP vs RCEP

El Regne Unit s’ha integrat en l’Acord d’Associació Transpacífic (CPTPP, per les seves sigles en anglès). També Xile s’ha incorporat recentment en aquest tractat. La suma total del PIB dels països integrants del CPTPP (14,8 bilions de dòlars) continua sent la meitat de la suma total del PIB dels països que integren el tractat RCEP, promogut per la Xina, amb 29,6 bilions de dòlars.

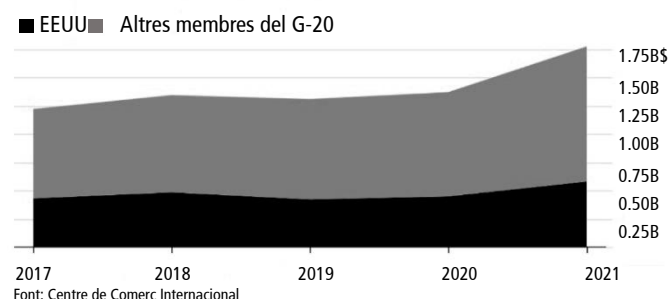
EEUU, Xina i el món

Les importacions als EEUU des d’Europa han superat les importacions des de la Xina. I la Xina està exportant més mercaderies a altres països que als EEUU.

EEUU importa més productes d’Europa que de la Xina



Exportacions xineses



I, no obstant això, dels mateixos gràfics s’observa que l’intercanvi mercantil entre la Xina i els EEUU segueix creixent.

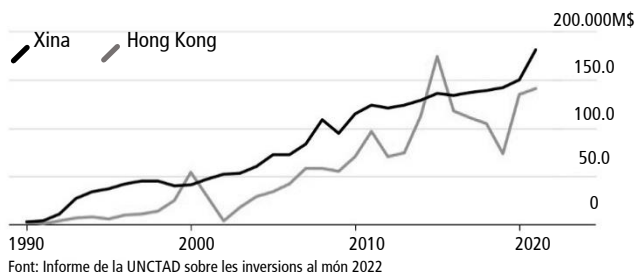
En canvi, la inversió directa estatunidenca a la Xina s’ha aturat i comença a reduir-se.

Inversió estrangera directa dels EEUU a la Xina



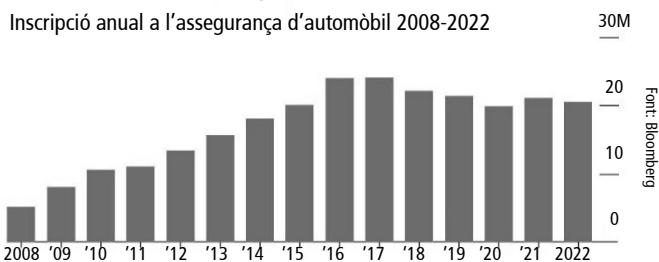
Però la inversió directa a la Xina de la resta del món prossegueix la seva tendència ascendent.

La inversió estrangera directa a la Xina



El sector automobilístic a la Xina

Les matriculacions d'automòbils a la Xina van assolir el seu pic el 2017, alentint-se a partir de llavors:



Les principals automobilístiques que operen al mercat xinès (i la seva participació) són: Volkswagen (14%), BYD (12%), Toyota (8%), Chang'an (8%), Geely (7%), GM (4%), BMW (4%), Nissan (4%), SAIC-GM-Wuling (4%), Mercedes-Benz (3%). Totes sumades controlen el 68% del mercat automobilístic.

Per fer-se un lloc en aquest mercat s'ha desencadenat una competència feroç per part d'una de les empreses estatunidenques que no renuncia a la inversió directa precisament: "A l'octubre, [Tesla] -un dels principals actors en la hipercompetitiva Xina- va retallar els preus dels models produïts en la seva enorme fàbrica dels afores de Shanghai. La situació es va agreujar al gener, amb una altra rebaixa que va deixar els cotxes de Tesla fabricats localment fins a un 14% més barats que l'any passat i, en alguns casos, gairebé un 50% més barats que als Estats Units i Europa. (...) Almenys altres 30 fabricants d'automòbils han baixat els preus, segons càlculs de Bloomberg News i mitjans locals. (...)." (Bloomberg, 23-03-2023).

Actualment, Tesla té capacitat per fabricar al voltant de dos milions d'automòbils a l'any en quatre fàbriques: en Fremont, Califòrnia; Shanghai, Xina; Austin, Texas i Berlín, Alemanya; i planifica la construcció de la pròxima fàbrica a Mèxic. Els motius de l'elecció de Mèxic són tan senzills com significatius: té diversos tractats de lliure comerç que li permetran exportar vehicles a Europa o Llatinoamèrica, i no té aranzels per diversos subministraments importats des de la Xina.

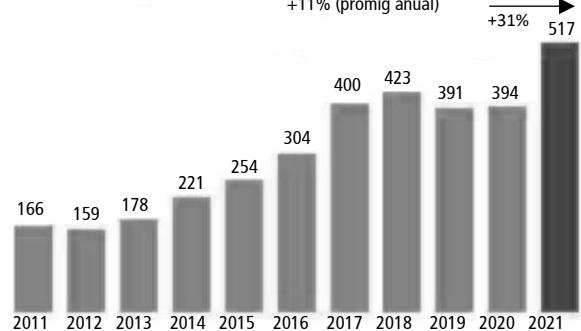
Increment de la robotització a nivell mundial

La instal·lació de nous robots industrials ha crescut a un ritme de l'11% anual de mitjana des de 2016, incrementant-se en un 31% de 2020 a 2021.

I com es distribueixen entre les diferents potències capitalistes concurrents? "(...) El país on s'instal·len més robots industrials és la Xina (268.000 en un sol any) i molt per darrere el Japó (47.000). A Espanya la xifra arriba a 3.400 (+1% en un any)." (La Vanguardia, 23-10-2022).

Instal·lació anual de robots industrials al món

En milers d'unitats



Font: World Robotics 2022

Xina i la UE, i el món

El paper actual de la Xina en el món capitalista es reflecteix també en l'àmbit diplomàtic. Com a mínim s'ha produït el següent reguitzell de visites diplomàtiques a la Xina des d'octubre de 2022: canceller alemany, president cubà, president mongol, president del Consell Europeu, ministra de Relacions Exteriors d'Austràlia, president de Filipines, president de Turkmenistan, president l'Assemblea General de l'ONU, primer ministre de Cambodja, president de l'Iran, ministra de Relacions Exteriors de Singapur, president de Bielorússia, president del Brasil, ministra de Relacions Exteriors de Nova Zelanda, ministre d'Afers Exteriors de Guinea Equatorial, secretari general d'ASEAN, ministre de Relacions Exteriors de Malàisia, ministre de Relacions Exteriors del Japó, ministre Exteriors d'Hondures, president espanyol, primer ministre Malàisia, primer ministre Singapur, president francès i presidenta de la Comissió Europea.

Com a teloner de la visita de la presidenta de la Comissió Europea i del president de França, va acudir a rendir homenatge prèviament el president de l'Estat espanyol. Malgrat els titulars que esperaven exigències d'intervenció en el tema d'Ucraïna, en realitat, anaven a fer negocis com el que són: "la junta que administra els negocis de la burgesia" (Manifest del Partit Comunista, 1848). Així, va assistir al Fòrum de Boao per Àsia (BFA, per les seves sigles en anglès) per reunir-se amb "exconseller delegat i actual assessor sènior de Mitsubishi, (...), així com amb el president no executiu de la farmacèutica AstraZeneca", amb "una representació de les 800 empreses espanyoles presents a la Xina" i amb "vuit dels majors touroperadors xinesos per reposicionar a Espanya com a gran destinació turística." (Expansión, 22-03-2023).

Abans de la visita del president de l'Estat espanyol, havia acudit el president d'Alemanya i després de la Comissió Europea i França la següent serà la presidenta d'Itàlia.

Aquest degoteig de visites ha motivat les següents declaracions de la presidenta de la Comissió Europea: "Una política europea sòlida sobre la Xina es basa en una gran coordinació entre els Estats membres i les institucions de la UE i en la voluntat d'evitar les tàctiques de divideix i venceràs a les que sabem que podem enfrontar-nos" (Expansión 31-03-2023). D'altra banda, "Va assegurar que la UE hauria de "reavaluar" l'Acord Integral d'Inversió amb la Xina, un pacte comercial que no va ser ratificat i s'ha estancat des de 2021." (Expansión, 31-03-2023).

El cert és que la relació comercial entre la UE i la Xina ha evolucionat de la següent manera: "Al 2022, (...) el comerç bilateral [UE-Xina] va aconseguir un nou rècord de 847.300 milions de dòlars mentre que les noves inversions d'empreses europees a la Xina van augmentar 70% per arribar a 12.100 milions de dòlars." (CGTN, 08-04-2023).

I què ha succeït quan ha acudit en carn i ossos a la Xina? Ha estat una visita al més alt nivell durant tres dies (comparar amb la visita del teloner espanyol que va ser rebut el mateix dia que altres dos presidents, de Malàisia i Singapur), fora de Pequín i en la qual s'han mantingut reunions entre els capitalistes que formaven el seguici (Banc de la Xina amb BNP Paribas, Corporació Nacional Nuclear de la Xina amb Electricitat de France, etc.) i, en segon lloc, s'han aconseguit una sèrie d'acords comercials d'envergadura.

"El Ministeri de Comerç de la Xina va informar durant una reunió d'empresaris xinesos i francesos realitzada el 6 d'abril que 36 empreses de la Xina i França van signar 18 acords." (CGTN, 08-04-2023).

"China State Shipbuilding Corp. (CSSC) i el grup navilier

francès CMA CGM van signar el dijous a Pequín una comanda de 16 portacontenidors per un valor total de 21.000 milions de iuans (3.060 milions de dòlars) (...) el rècord de major comanda individual de la indústria naval xinesa (...) La comanda inclou la construcció de 12 portacontenidors propulsats per metanol de doble combustible, que poden transportar 15.000 unitats equivalents a vint peus (TEU), i quatre portacontenidors propulsats per gas natural líquid (GNL) de doble combustible, que poden transportar 23.000 TEU." (CGTN, 08-04-2023).

"Airbus, el fabricant europeu d'avions, i els seus socis xinesos van signar un acord per expandir la seva capacitat d'assemblatge final de la família d'avions A320 amb una segona línia en la seva planta a Tianjin, al nord de la Xina. (...) la nova línia d'assemblatge contribuirà a l'objectiu d'Airbus de produir 75 avions de la família A320 mensualment per l'any 2026 a través de la seva xarxa de producció global." (CGTN, 08-04-2023).

Recordem que no fa molt Airbus instava els governs europeus "a comprometre recursos i aplicar solucions quant a l'accés a l'espai, ja que en cas contrari Europa es quedarà a la saga de la Xina, l'Índia o els Estats Units, que estan realitzant grans inversions de cara a aquesta oportunitat de futur." (Expansión, 14-03-2023).

La competència per l'Àfrica

El colonialisme europeu va ser desplaçat parcialment per l'imperialisme estatunidenc i tots dos estan sent arraconats pels imperialismes xinès, rus i turc.

L'imperialisme estatunidenc intenta recuperar posicions:

"La Vicepresidenta Kamala Harris serà la setmana vinent l'última alta funcionaria en visitar Ghana, Tanzània i Zàmbia. Seguirà a la Secretària del Tresor, Janet Yellen, i al Secretari d'Estat, Antony Blinken, que han estat recentment a la regió. En una cimera celebrada al desembre amb els líders del continent, Biden va prometre un paquet d'ajuda de 55.000 milions de dòlars per l'Àfrica." (Bloomberg, 24-03-2023).

"El president Biden, que va oferir el seu suport al fet que la Unió Africana (55 nacions) es converteixi en membre permanent del G-20, també té previst emprendre aquest viatge al llarg d'aquest 2023, encara sense data." (La Vanguardia, 27-03-2023).

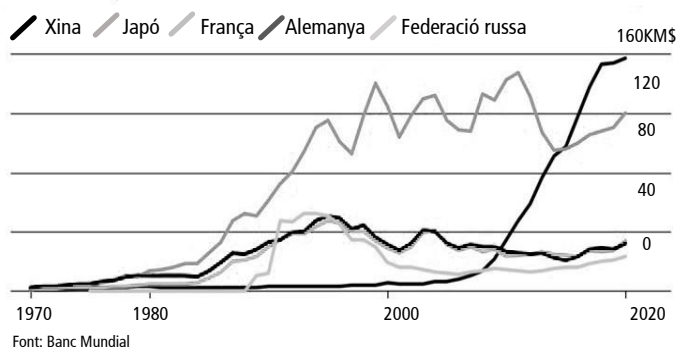
Els diplomàtics europeus que han realitzat gires per Àfrica han rebut una sèrie de desaires públics com la del president de Namíbia a l'ambaixador alemany o la del president de la República Democràtica del Congo al president francès.

Això és el reflex de la pèrdua d'influència en el continent, que l'imperialisme francès tracta de mantenir, maquillant-la: "París mantindrà contingents al Senegal, Costa d'Ivori, Níger i Txad, però ja no seran bases només franceses, sinó compartides, "mutualitzades". Se'ls canviarà fins i tot el nom. Macron va parlar d'"acadèmies". " (La Vanguardia, 01-03-2023).

Però fins ara, el maquillatge no ha funcionat: "A principis d'any, Burkina Faso va seguir l'exemple de la seva veïna Mali i va ordenar la retirada de les tropes franceses del seu territori. Tots dos països, al costat de la República Centreafricana i Guinea, formen un quartet d'excolònies franceses que s'han aproximat a Rússia perquè els proporcionin ajuda en matèria de seguretat a través dels mercenaris Wagner. (...) En els últims 15 anys, el comerç de la Xina a Àfrica Subsahariana ha passat de suposar a penes un 2% del total d'importacions i exportacions a significar un 20,5%. En el mateix període, el pes comercial de França s'ha reduït un terç, el dels Estats Units és avui la meitat percentual que fa tres lustres i el del Regne Unit ha passat de ser un 9% del total a un 1,88%." (La Vanguardia, 15-03-2023).

L'imperialisme xinès multiplica per tres la inversió directa a l'Àfrica (70.600 milions de dòlars) respecte al seu següent competidor, els EAU (23.800 milions), que alhora superen lleugerament als EEUU (23.700 milions), seguits de França (19.500 milions), Regne Unit (16.300 milions) i Alemanya (9.700 milions). L'imperialisme xinès també supera àmpliament la resta en préstecs a països de capitalisme "en desenvolupament", seguit de prop per l'imperialisme japonès:

Els majors prestamistes a països emergents i en desenvolupament



L'expansió xinesa a l'Àfrica es projecta també a la xarxa d'espectacles i informació, tal com es descriu en el següent informe: "Els tècnics de StarTimes, una empresa xinesa de mitjans de comunicació que opera fonamentalment a Àfrica, van arribar per (...) posar en marxa el Projecte d'Accés a la Televisió Satel·litària per 10.000 Llogarets a Àfrica. (...) "Xinhua (l'agència estatal de notícies xinesa) va tancar la seva oficina a París i la va traslladar a Nairobi i no hi ha cap mitjà que tingui tants periodistes a Àfrica com la televisió pública xinesa", (...) Pequín va gastar "uns 6.600 milions de dòlars des de 2009 per enfortir la seva presència global en mitjans" (...) "la Xina utilitza cada vegada més els idiomes locals i s'ha tornat molt hàbil a l'hora de cooperar amb els mitjans de comunicació i periodistes locals" (...) "en països com Ghana, Itàlia, Sud-àfrica i Indonèsia, els serveis de notícies influents feien servir regularment el contingut de Xinhua, que després era recollit per altres mitjans" (...) "120 notícies de 160 publicades pel periòdic ugandès The Independent sobre la guerra a Ucraïna procedien de Xinhua". (...) Els serials del gegant asiàtic arriben ja a més de 200 països i regions, la seva venda a l'estranger va assolir al 2021 nivells pre pandèmics i el seu volum d'exportació va ascendir a 56,83 milions de dòlars (52,14 milions d'euros) un increment interanual del 118%. El 2021 es van poder veure 714 telenovel·les xineses fora del país, més de 30.000 episodis i unes 25.000 hores, segons l'informe." (El País, 12-02-2023).

Per la seva banda, l'imperialisme rus tracta de transformar la seva presència militar en una participació efectiva en l'explotació de recursos naturals. A República Centreafricana, "ha creat un "hub militar", un centre d'influència custodiat per Wagner, des d'on expandir-se a altres territoris, com Mali o Burkina Faso. (...) el guany per l'explotació de les mines del país podria haver engreixat les arques del grup de Prigozhin en uns 1.000 milions de dòlars (uns 922 milions d'euros). (...) Aquesta signatura és presumptament l'encarregada de comerciar amb el diamant i or de les mines. Diamville, que la UE considera una pantalla de Wagner, va ser registrada al març de 2019, el mateix mes en què s'inscriu Bois Rouge, també en l'esfera del grup rus, dedicada a l'explotació del pròsper negoci de la fusta al sud-oest del país." (El País, 24-03-2023).